

દ્વપતિ વેદના.

ચી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

વિ. વલ્લભદા

ખા સિદ્ધાર,

તે.

પીતા શત્રુ બની, લક્ષ્મિ લેવા ચ્હાય;
દુઢાને દે બાલ્કી, જો અંતે શું રાખ્ય.

સર્વ હક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

અમદાવાદ.

મામાન્ની હવેલીમાં યુનાનિ ગિટીંગ અને
જનરલ એન ૦ કું ૦ (

वृद्धपति वेदना.

रथी प्रसिद्ध करनार,

अमृतलाल वि. वल्लभदास गांधी

रहेवासी सिद्धार.

दोहरो.

मात पीता शत्रु वनी, लनि

बूढाने दे बाळकी.

सर्व

૨૪૩૮ ૨૪૩૮

વૃદ્ધપતિ વેદના.

॥મંગલાચરણા॥

માલિની છંદ.

અભરણ ભરનારા, હે ! વિભૂ વિશ્વત્રાતા,
અતગિમળ પ્રભૂ તું, પ્રાણીને પ્રાણદાતા;
હરિ હુંઃપ હરનારા; છવને કુક્તિદા તું,
સમર્થ શિશ નમાવી, ગ્રંથ આરંભતાં હું.

॥ગ્રંથારંભા॥

ચતુરપ્રભા એ નામની કોઈ શ્રીમંત રોઠાણી (અષાઠ
માસમાં.) દિવાસાના આનંદી તહેવારને દહાડે રૂપવંતી
નામની સહિયરને હલકાં વસ્ત્રો પહેરી પોતાના રંગમહોલ-
માં આવેલી જોઈ તેના પ્રત્યે કહેછે:—

કુંડળિયા છંદ.

આજ દિવસ ઉછરંગનો, આનંદી* તહેવાર;

•તહેવાર,

જન ઝટ બેતી ઘરે ભણી, આવ સજી શાળુગાર.
 આવ સજી શાળુગાર, વાર નેં કરતાં વહેલી;
 બધાએ દરશન કાજ, આવતો તું અલબેલી.
 પેપા પટ ખદલાવ, અંગ તુજ ઉલટું લાજે;
 સુંદર સજી શાળુગાર, આવ અલબેલી આજે.

રૂપવંતી—

શાળુગારો મુજને સખી, લાગેછે અંગાર;
 સજતાં મુજ પડે નહીં, અંગે ઉપને ખાર.
 અંગે ઉપને ખાર, હાર હૈયાના દેખી;
 લાગેછે દિલ લાહ, અતી પટ સુંદર પેખી.
 ખાજે વધતી બે'ન વળી આવી તહેવારે;
 છૌં નિરભાગણું નાર, સજું શું હું શાળુગારો.

ચતુરપ્રભા—

શાથી શાળુગારો સખી, લાગે છે અંગાર;
 ખાજે શું અલબેલી, તુજને કે' તહેવાર.
 તુજને કે' તહેવાર, કેમ નહિ લાગે સારા;
 ચંદ્રવદનિ હે ! નાર, ભાગ્ય શું ભુંડાં તારાં.
 કે' અંતરની આજ, શરમ છોડી મારાથી;
 લાગે છે અંગાર, સખી શાળુગારો શાથી.

૩૫વંતી—

દોહરા.

સહિયર શું તુજને કહું, કથા કરી આવાર;
 દુઃખમાં દેખી દાઝીએ, સુખના સૌ' શણગાર.
 લા' લાગી રૂઢિયા વિશે, દાઝું છૌં દિન રાત;
 શું સજવા શણગાર કે', તનમાં સજગે તાપ.
 અંતર અઢકી આપદા, હું નિરભાગણુ નાર;
 શું દુઃખ મારું દોહલુ, તુજને કહું આવાર.
 દુઃખ મારા દિલમાં ભયું, સુખ ગયું સંતાઇ;
 કુંજધામ મુજ કાયપર, કષ્ટે કરી ચડાઇ.
 પડી કષ્ટના કોટમાં, પીંડે પીડ અપાર;
 દીવસો કાઢું દોહલા, કડવો છે સંસાર.
 કુંજધામ મુજ શરિરમાં, કષ્ટે કર્યો નિવાસ;
 આગ મૂકે અંતર રહી, દાઝું છૌં ચોપાસ.
 કાચા ખાળી કોમળી, કષ્ટ કરે હેરાન;
 કુંજધામ મુજ શરિરને, કીધું ખાળી રાન.

મનહર છંદ

કુંજધામમાં મુકામ કીધું છે કપાડી કષ્ટે,
 આ ખાળે છે લીલી, કાઢ્યે કોરે જાયના;

લતામાં લગાડી આગ, ખાળીને ખનાવ્યું રાત,
 કુંજધામમાં મુકામ કહ્યું સેવાયના;
 દિનરાત દહન તે સહન નથાય સખી,
 ખાગ લીલો જાગિ ખળી શાન્તી મુને થાયના,
 પીડ પીડે પેટ તણી પોકારવી પાસ કોની,
 આગ લાગી અંતરમાં આપદા આલાયના.

અરે ખહેન! આ મારી કાયા રૂપ લીલી લતાના સુંદર
 મંડપમાં દુઃખ રૂપ કામાડીનો વાસ થવાથી મારું તેજ તત્ત્વ
 તમામ ખળી ગયું, અને અંતરની આપદાના સનેત તાપથી
 મારું શરિર મુકાઈ ગયું.

અનુરૂપા— 'શિખરિણી હંદ.

અરે બેની મારી, અનુજ પિડ શું એ તુજ તણી,
 કહે ને તું પ્યારી, ગુપત પિડ શું છે દિલધણી;
 કહેતાં તું આલી, અટકી અલબેલી નવ રહે,
 મને સાચે સાચી, દિલની, સખી મારા સમ કહે.

વહાલી ખહેન! તારી કાયા રૂપ સુંદર લતાગૃહને ખા-
 ળીને બેહાલ કરે એવું તને અંતરનું દુઃખ શું છે? તેનાથી
 ને જાણીતી કર.

૩૫૦તી—

દોહરા.

અલમેલી અંતર તણી, કથતાં નહીં કથાય;

આપત કુપ ઉલ્લેચતાં, કંપે મારી કાય.

અંતરની તુજ આગળે, શું કહું કે' આવાર;

દુખિયારી હું દિલવિશે, ખુદા વરની નાર.

વર્ષ થયાં પંત્રચાવના, પિયુને વળતી કાલ;

હાઠો દાંત પડી ગયા, દીસેછે બેહાલ.

ચાલે લૈને લાકડી, કંથ સુંવતો ભોંય;

ડગમગ તે ડગલાં ભરે, ડાઘી ડગતી હોય.

મૂકું ટટળે ચર્મને, કાળા મટીયા કેરા;

હું જીવતી જોખન કળી, ખિલતી ખાળેવેશ.

વર્ષ મને પંદર થયાં, વર ખુદો 'વિકાળ;

ખોં ખોં કરતું ખોડચું, દેખી પ્રગટે જાળ.

કહ્યું કુટોલા કંથના, આંખે ઘોછે અંધ;

ભારે રે' ભડકામણી, બે'ની મારો કંથ.

આબેહુખ છે ઇંધાણું, ન મળે કંઈ ફરફાર;

કુંકું રે' ઠાલી નડે, ભમરાજો ભરથાર.

વિપત વહું શું એહની, જાએ મારો *ખહાર;

૧ વિકાળ=ભયંકર, ખીલામણી. * ખહાર=પુરાનીમાં કામના જોશની મજા.

સહિયર શું તુજને કહું, વૃથા થયો સંસાર.

ઈંદ્રવિજય છંદ.

રે' સખિ શું દુઃખદાયક તે કહું,
વાત બુઢા વરની સુણું તુંતો.
કુંદન નાર હું નાથ બુઢો મુજ,
ઐથી પિડાઉં અતિ મન હુંતો;
કેશ બુઢા વર કંટકની^૧ સમ,
સાથ પલંગ ગમે નવ સુતો;
આંખ ચડાવી જીવે^૨ ચશમાં વર,
બેની મરું બળી દેખિજ હુંતો.
દાંત પડી થયું હાચું કપી^૩સમ,
ગાલ ગળી મુખમાં ઉતરેલા;
શક્તિ હિણા દિનરાત રહે સુધ,
અંગ તણા ઝાવયો અટકેલાં.
દાઝિ મરું પતિ દેખી ઘણી દિલ,
છે દુઃખના સખિ રેલમરેલા;
શું રમ ભોગવું સાથ હું તેહની,

૧ કંટકની=કાંટાની. ૨ ચશમાં. ૩ કપિ=વાંદરો. ૪ અવયવો.

મેં સખિ પાપ અમાપ કરેલાં.

બહેન, મેં પેલે જન્મ અસંખ્ય પાપો કીધાં હશે !
જેથી આ જન્મારે હું બુઢા પતિની પત્નિ થઈ, અને મારું
જીવતર વૃથા થયું. અરે સખી ! એ બુઢા પતિનું કુઃખ
મને ભિતરમાં ભડકા કરનારું છે, એ વિષે હું મારી લાંબી
કર્મ કથની શું કહું !!!

અહો ઇશ્વર ! મને આવો બુઢો પતિ આપવો હતો
ત્યારે મારો સુંદર ચળકાટ અને કામના જોસ્સા વાળી
કાયા શું કરવાને આપી ? મારું લલાટપત્ર લખતાં વિધિ-
એ શા' નિસ્સા^૫ કીધા હશે કે, હું વિધામાં કેળવાએલી
ત્તી કામશાસ્ત્ર વાંચી રૂતુ રૂતુના સંસાર સુખને જાણનારી
સુધડ^૬ સુંદરી; અને વિવિધ રસ રમવાને રસિક તરૂણી,
એને કેવું કજોડું મેળવ્યું કે, જે જોઈ હું વારંવાર સળગી
મરું છું.

અરે બહેન ! હું મારા જોખનના જોસ્સામાં બળી
મરું છું:—

૫ નિસ્સા=કેફ. ૬ સુધડ એટલા માટેકે, વિરહ વેદનાથી
પણીજ પીડીત છેતે વૃત બંધ ન કરે એવી નીતિમાન.

શિખરિણી હંદ.

સખી જાએ માંડે, વય પુરિ થએ જોખન અરે,
 યુવાની ખીલીછે, કળિ કમળનીને સમ ખરે;
 પતિ તો છે બુદ્ધો, રસ રતિતણા તો વહિ જાય,
 સખી કેને કોને, પિડજ અતિ આતે જઈ કયે.
 પતીને ના શુદ્ધિ, શરિર નિજનીએ પણ રહી,
 દિસે ખોખું ખાલી, રેંધિર તનમાંથી ગયું વહી;
 ગર્હ શક્તિ તેની, અતિ દુખળી કાયા થઈ રહી,
 કરું શું હું એને, સહિયર *સુમધ્યા ખની કળી.
 ખિલી વાડી હુંતો, પરમ સુખ છાંયા ધરિ કરી,
 ઘણી રૈ' છાં ફાલી, ચિતજવરણીને સુખ ભરી;
 સુગંધી દૈં સારી, સુખનિર્ધો ખની છાં અતિ ખરે,
 પરંતુ ના માળી, ચતુર મુજ કોઈ શિરપરે.
 તરૂં તેથી મારાં, ચિમળિ ચિમળિને ખળી મરે,
 ન ચુંટે કો ફૂલો, સુકિ અતિ સુગંધી ખરિ પડે;
 મજા મળી માંદો, નિકર ફળ રૂડાં ખહુ થતે,

*સુમધ્યા=પ્રીતિ વિલાસમાં અને રતિ વિલાસમાં
 પૂરું સમજ સુખ પામી પમાડનાર તે (મગલ્લા.)

મુવો માળી તેવો, જિવતું મડું છે તે નવ છતે.

અતુરપ્રભા.

સોરઠા.

અરરર વહાલી ખેન, ખખર નહીં આવી મને;

પડે ન મુજને ચેન, ફુખિયારી દીઠી તને.

મોહે મોટા ભુપ, દેખી તુજને માનની;

અંતું તારું રૂપ, દૈ બુદ્ધાને રાજિયું.

કુંદન ભભકાદાર, કથિર સંગ મોહે નહીં;

અમ ખૂદો ભરથાર, તુજને તો જો'ચ નહીં.

જોઈને મગટે ઝેર, બુદ્ધા સાથે ખાળકી;

કોણે કીધો કેર, આવો આ અલખેલડી.

તારાં માને તાત, કેવાં કડણ હૃદય તણાં;

કરતાં આ ઉત્પાત, નજરે કેં નિરખું નહીં.

બુદ્ધા વરની સાથ, તાતે કેમ આપી તને;

દીપક લેને હાથ, કાં પડિયા તે કૂપમાં.

વહાલી ખેન ! તને આવા પતિને આપતાં તારા
પિતાએ કંઈ વિચાર કર્યો હશે કે, નહીંજ ? કે મહદા સંગ
મીઠોળ ખાંધ્યા.

રૂપવંતી

સોરઠો.

બુલમ કર્યો થૈ જાણ, શું હું તે તુજને કહું.

તાતે વાળો ઘાણ, લોભ કરી લક્ષ્મિ તણા.

અરે ખેન ! મારા પિતાએ લક્ષ્મિનો લોભ કરી શત્રુ-
તાઈ ખેડેલી છે એ વિષે હું શું કહું.

હાલના ચાલતા જમાનામાં કન્યા વિક્રયનો વેપાર
ધારે થઈ પડેલો છે; અને એથી આવાં પરિણામો નીપજ
છે. મારા પિતાએ દેખાદેખીથી પુત્રીવિત્ત લેવાની ઇચ્છા
કરી મને આગમાં હોમવાને આનંદભરે ઉછેરી મોટી કરી,
અને પિતા વરની તજવીજમાં પડ્યા; તજવીજ કરતાં
ચાગ્ય વર અને પૈસા એ બન્ને મળે નહીં, અને દેખાદે-
ખીથી મહારા પિતાને પૈસા લેવાની અસર પુરેપુરી થયેલી
એથી આ મને પેલા જન્મનો પતિરૂપ શત્રુ શોધી આપ્યો.
આવા પતિને આપતાં મહારા સગાસ્નેહિયોએ ના કહી,
પરંતુ શત્રુ પિતા પૈસાનો લોભ કરી શત્રુતાઈ ખેડવાને
સજ બન્યો, અને આ મને પંચાવન વર્ષનું ઘરકું ખાખું
શોધી આપ્યું એની અતિ પિડા અથથી ઇતિ સુધી કહી
શક્તિ નથી.

ગરબી.

(ભાચા જેની ભાર્યા ભૂંડીફ, તેને પિડા અંતર હુંડી—એ રાહ)

અરે ભારે દુઃખમાં ભારીરે', વદ્ધુ શું વેદના મારી—ટેક
 પાપી પિતાએ તો ધાયલ કીધી, બુલમ કરીને જરૂર;
 પોતા તણી પીડા ટળવાને કાજે, મેલી દયાને દુર,—અરે૦
 મોટી આશા ધરી મુજને હછેરી, વર્ષ થયાં દશ ખાર;
 એટલે તાત તો તૈયાર *ખનિયા, શોધવાને ભરથાર.—અરે૦
 જોત્યો ગમાર બેની વર બુદ્ધો, ^૧ત્રીજી વખત વરનાર;
 ચોપન વર્ષ હતું તે પીયુને, તાતે ન કરિયા વિચાર—અરે૦
 લક્ષ્મિના લોભથી મુજને વરાવી, જોઈ બુદ્ધો ભરથાર;
 રાણી સિકાના તો લીધા રૂપૈયા, તાતે હજાર બેચાર—અરે૦
 કૂર ખનીને કૃપાને વીસારી, તાતે ભાંગી નિજ લૂખ;
 પુત્રીના સુખની સામે ન જોયું, દળિયું પોતાનું દુઃખ—અરે૦
 તાતે તવંગર ખનવાને કાજે, આપી ખૂદાને હું ખાજ;
 વળતી વિવાહનો આદર કીધો, લગન લીધા તતકાજ—અરે૦
 પાપી પિતાએ તો લગન ઠરાવ્યાં શુભ ચોધડીયા માંય;
 જન લૈને પતિ X પુરમાં આવ્યો, સાંભળી કંપી કાય—અરે૦
 પૂરમાં તો હાહાકારજ ચાલ્યો, ખાજકી ખૂદાની સાથ;
 એ સમયે અતી હુંતો વિચારું, કેવો હશે મુજ નાથ—અરે૦

* ખન્યા. ૧ ત્રીજવર. X પૂરમાં=શહેરમાં.

ત્યાંતો આવી પતિ માંડવે ઉભો, હંટિયા સરખો જણાય;
 ઘુંઘટડામાંથી નીરખતાં તેને + મુરછા આવી ત્યાંય — અરે
 એ સમયે આવી માતે ઉઠાડી, યેની પકડી મારી ખાંય;
 કંથરૂપી મને વાગી કટારી, પીડે ઘણી પિંડમાંય — અરે
 શોક સમુદ્રમાં ડૂબી પડી હું, પરણી એવા પતિ સાથ;
 હું અખળાનું કાંઈ ન ચાલ્યું, તર્ત ધર્યો મેં હાથ — અરે
 વળતે દીને જન કીધી વીદાયે, મેલી ચાલી માત તાત;
 સાસરે આવી ઉભી પછિ યેની, નજરે નિહાળ્યો નાથ — અરે
 પિયુ પેખી ઝાળ પ્રમટી હુતાસન, સરસ દાંજ્યો દેહ;
 સરિતાની તુલ્યેરે આંસુડાં ચાલ્યાં, વરસે ધારા જેમ મેહ — અરે
 ઝેર હળાહળ ઝાળ વ્યાપી મને, જોઈ ખુદા રૂપ ખાણ;
 અરસરે આ પ્રભુ આ શું ખનાવ્યું, દુઃખથી વાળ્યો ઘાણ — અરે
 સોરઠો.

આવી પિયુને ઘેર, પરણી છોડ્યું પિયરને;

પછી ખની જે પેર, સહિયર તે તુજને કહું.

એ પ્રમાણે મારા પિતાએ મને ખૂદા પતિને આપી,
 ને હું દુખિયારી સ્ત્રી પરણી સાસરે આવી; ને આવતાંને

+ મુઠ્ઠા.

વાર પહેલીજ રાત્રિએ જે શોક ઉત્પન્ન થયો તેનો હું સેહે-
જ સાજ હેવાલ ખતાવું છું એથી તું મારી કુદૃશા જાણી લેજે.

ગરખી.

(આધવજી સંદેસા કહેજો શ્યામને—એ રાહ.)

“ સાંભળ સખી કુઃખ દરિયા રેહ્યારે’ અતી; ”—ટેક

“ પ્રગટી દખી કંથ મને ખહુ ઝાળજો, ”

“ હુતાસન ચાલીરે, અંગ અતિ મને; ”

“ ભુટા સાથે કુંદન પડી હું ખાળ જો. ”— સાંભળ૦

“ સૂતાં ચકીને માળ અમે ખત્તે જાણા; ”

“ જોષ જોષ પિયુને પ્રગટે મુજને ઝેર જો, ”

“ અરધી ગઈ રજની રે, મારી શોકમાં; ”

“ અરરર કાજો કીધા તાતે કેર જો. ” — સાંભળ૦ .

“ અધવચ રેન જતાં રે, મારી શોકમાં; ”

“ લાગી સમજણ લેવા ચિતની સાથ જો. ”

“ ભલે ભૂંડો રૂડો પણ પતિ એ *માહરે; ”

“ સમજી એવું બોલી પિયુની સાથ જો. ” — સાંભળ૦

“ હઠારે, અલબેલા મુજને રીઝવો; ”

*મારો.

“ બોલો બેશી મારી સાથે વાત જો ”

“ કેમ રહો છો પોઢી આપ પલંગમાં; ”

“ નીરખો મુજને હેત ધરીને નાથજો. ” — સાંભળ ૦

“ ત્યારે તે ખડખડતા પિયુજ બોલિયા; ”

“ બેશી થાક્યા છોં હું દિવસે થોડજો, ”

“ માટે આજે આલી રેને વેગળી; ”

“ *થોડું સુસ્તિમાં થાકીને લોથજો. ” — સાંભળ ૦

“ એવુ શુભી સખી હું દુઃખમાં સંચરી; ”

“ ફડડડ કરતી લાગી પેટે ફાળ જો, ”

“ અરરર આ મડદાથી શું સુખ માણવું. ”

“ એવુ કહીને કૂટી પડી કપાળ જો ” — સાંભળ ૦

“ ધૂમ થઈ હું શોક તણા સંતાપમાં; ”

“ સૂતાં કે’ બેઠાં નવ ગોઠે હાથ જો, ”

“ વારે વારે જોડોં હું બુદ્ધ નાથને; ”

“ મદન પીડાએ મમતાએ નવ માય જો. ” — સાંભળ ૦

“ તેથી પાછા પિયુને મેં બોલાવિયા; ”

“ હવે પ્યારા હું ચાંપું આપ શરિર જો, ”

- “ સુખથી પોઢો પ્યારા આપ પલંગમાં; ”
- “ ચંપી કંરે હું રાખી મનમાં ધીર જો. ” — સાંભળ૦
- “ પિયુ પગ ચંપી કરવા લીધો હાથમાં ; ”
- “ ત્યાં તો લુખસ, રૂવાં પળીના થોક જો, ”
- “ ઝોઝો કરતો પોઢ્યો આપ પલંગમાં; ”
- “ નાખે ખડખા ભારે ક્ષયનો રોગ જો. ” — સાંભળ૦
- “ નિંદ્રાવશ જ્યારે પુરા થ્યા નાથજી; ”
- “ જોયું મેં દીવો લઈ ત્યારે તનજો, ”
- “ પળી રૂવાંતો ન મળે ત્યાં કંઈ પારરે?; ”
- “ દેખીને દુભાયું મારું મન જો. ” — સાંભળ
- “ શોકાતુર થઈ સૂતી સાથે એહની; ”
- “ ત્યાં તો ઘસ ઘસ ઘોરે મારો નાથ જો, ”
- “ નાખોરાં બોલે રે, હૃદ જાદે વળી; ”
- “ લાજો ચાલી વળજે ચાદર સાથજો, ” — સાંભળ૦
- “ ચાલી નિક ચાદર પર બેની લાળની; ”
- “ આવે એથી આલી + ખો દુરવાસ જો, ”
- “ ઉભાતો એથી નહીં ત્યાં રે'વાયરે; ”
- “ ખહે કું ગંધ નઠારી તેની પાસ જો. ” — સાંભળ૦

- “ એ દુઃખ દાખે પાર કદી પામું નહીં; ”
- “ વિગતે કહું હું તેનો ચુંવિસ્તાર જો, ”
- “ નિરાદિન આતું ચાલે છે સખી માહરે; ”
- “ આઠા રૂપ આ આલી છે ભરથાર જો. ” —સાંભળ૦
- “ આ દુઃખથી બેતી મારે મરવું ભડુ; ”
- “ કીધોછે આ તાતે કાજો કોપજો, ”
- “ મદન પિડાનો માર નહીં સંખાયરે; ”
- “ કામાગ્નિનુ દુખછે થોકે થોકજો. ” —સાંભળ૦
- “ જોહું નવા નવરંગી જ્યારે સાજનો; ”
- “ ત્યારે બેતી બની પડું બેમાનજો, ”
- “ મસ જગેછે મદન મને એવે સમે; ”
- (પણ) “ થઈ નીતી વશ સમરું હું શ્રીરામજો. —સાંભળ૦
- “ બુદ્ધાની પીડા તે નહીં સંખાયરે; ”
- “ રસની ભુખી છાં હું +દાડો રાત જો, ”
- “ ચિત્ત દોડે છે કરવા કુડાં કામને, ”
- “ પાણુ ડરી રહુંછું લાજે માને તાત જો. ” —સાંભળ૦
- “ માટે જાયું જગજીવન હું પ્રેમથી; ”

“ આપે મારગં મુજને અવની માત જો, ”

“ તો ઉતરે અંદર હું તારી આ સમે, ”

“ પ્રાણ તણા ઝટ લેવા દોડું ત્રાગજો. ” —સાંભળ૦

“ મ્હેર કરી મારા પર દાતા આ સમે; ”

“ દારી ખેંચી લેને જગના રાય જો, ”

“ અવની પતિ અમળાની અર્જ સ્વિકારજે; ”

“ નમું નમું હું નેહ તારે પાય જો. ” —સાંભળ૦

“ દુઃખ દુઃખના દરિયાથી મુજને કા'ડજે; ”

“ જગ દાતા હું માનું તારે પાડજો, ”

“ દીન અમળાને દુઃખથી તું ઉગારજે; ”

“ વાળ્યો છે આ દુઃખનો મોટો ઘાણજો. ” —સાંભળ૦

અરે ખ્હેન! એ મારા ખૂઠા ચિતિનું અગણિત દુઃખ તારી પાસે ગણવાને હું શક્તિવાન નથી, તે કહેતાં મારાં રવાં ઉભાં થઈકાયા કંપવા લાગેછે. અહો સર્વ શક્તિમાન સૃષ્ટિપતી! હું આ મારું ગુપ્ત દુઃખ સહન કરી શકતી નથી. માટે તું મને દયા કરી આદુઃખથી છોડાવ, જેથી મને પ્રાણ ઘાતનું પ્રાશ્નિત લાગે નહીં.

સોરઠા.

નથી ખમાતું નાથ, અંતરનું દુઃખ દોહતું;
 દાઝું દિલડા સાથ, આ દુઃખથી મરવું ભલું.
 વાર કરે કિરતાર, વિનતાની વેગે ચડી;
 મઝે ખુદો ભરથાર, પીડા પામું છું ઘણી.
 પીડે અપરંપાર, દુઃખ દાવાનલ દોહતું;
 વિખ લાગે સંસાર, જીવ્યાથી મરવું ભલું.

ચતુરપ્રભા.—અરે મારી વહાલી સખી! આ તારું દુઃખ સુણી
 મારું દિલ શોક સાગરમાં કુખી ગયું છે. આ તારા
 કૃત પિતાના ક્ષોભથી તારી કાયાને મહા કષ્ટ સહેતું
 પડેછે; પરંતુ લાચાર આપણ નિર્મળ નારીનો શો
 ઇલાજ? જે આપે તે ભોગવવું, તેનો વિલાપ ના કર
 જે થયું તે મટવાનું નથી, હવેતો મુખે દુખે સંસાર
 પુરે કરવો.

રૂપવંતી.—હું વિલાપ ન કરું ત્યારે શું કરું? મારા નિર્દય પિ-
 તાએ પોતાના સાર્થકને વાસ્તે મારું અંતર છેદી ધાયલ
 કીધી, એ કાળજીનો કારી ધા' શી રીતે રૂઝાય? આ સં-
 સારમાં અમળા સ્ત્રીઓને ખરું મુખ પતિનું છે, એ જ્યા-

રે સારે ન મળે ત્યારે તો જન્મારે એજેજ ગચો; પછી
જોઈએ તો હવે, ને જોઈએ તો મરે, આ સંસારમાં
ખીજાં ઘણાં દુઃખો આવે છે, પણ હું તેને પતિના
દુઃખ જેવાં દુઃખ દાયક ગણતી નથી. જો પ્રથમ પ-
તિનું પુરું સુખ હોય, તો તે જોઈ ખીજાં સર્વ દુઃખો
વિસાર, પડે છે; પણ જ્યારે પતિ નાદાન મળ્યો ત્યારે
પછી શું ખાકી, એથી સર્વ દુઃખની સીમા આવી રહી
અને હન્દગી એજે ગઈ, પછી હવીને શુ કરવું?

સોરઠો.

આ દુઃખ દેખી ઇશ, આવરદા સુજ કાપ તું;
નહિતો આ જગદીશ, ઘાત કરીને મરીશ હું.

ચતુરપ્રભા.—અરે ખેન, મનુષ્યનો ધર્મ છે કે, ગમે તેવું સંકટ
હોય, તો પણ પ્રાણ ઘાત કરવો નહીં; કહેવત છે કે, “પ્રા-
ણઘાતી મહાપાખી” વાસ્તે ઇશ્વરે જે આપ્યું તે ભોગવી
લેવું વળી એકકવિ કહે છે કે, “હવે દુખીઆ દેહ, વેદના
કોઈ દિન વામે,” તો તું વિદ્વાન વિનતા અજ્ઞાન સ્ત્રી
પેકે ઘાત કરવાને શું લવે છે, ઇશ્વર સારૂ કરશે. !!

રૂપવંતી.—હવે હું એ વેદના ક્યાં વામવાની? મારી વેદના

મારી સાથેજ ખળવાની, ઇશ્વર શું સારું કરશે. ? મને ખીજું હજારો દુઃખ હોત, તો તેથી કોઈ દિવસ સુખ થવાની આશા હતી, પણ આ દુઃખ દૂર કરવા કોઈનો ઇલાજ નથી. પિતાએ મને પીડા દાન દીધું એમાં ઇશ્વર શું કરે, અને હું શું સુખ ભાળવાની; શું મારો પતિ યુવાન થવાનો? નાના, હવે હું કદી સુખ ભાળવાનીજ નહીં.—

રાત્ર વેલાવર.

(વનચર વીરા વધામણી—એ રાહ)

સૈયર સુખ શું ભાળવું, પડિહું દુઃખની મોજર; .
તાતે નાખી દુઃખ કુપમાં, કેમ નીસરું ખહાર.—સૈયર ૦
પાપી જાય નહીં છવડો, પ્રાણ વળગ્યોછે સાથ;
ખેંચી તેને તો લેતા નથી, કોપ્યાછે જગ નાથ.—સૈયર ૦
આ જગમાં નહીં દેખવું, દોદિ સંસાર સૂખ;
ચારે ગમે સળગી ગયું, દેખું દુઃખ દુઃખ દુઃખ.—સૈયર ૦
ખૂઢારે' ખાળ ખને નહીં, †થો છે સંસાર ધૂળ;
છવડો હેસની જતો નથી, પુરાં પાપનાં મૂળ.—સૈયર ૦

+ થો.

જનમ ધરું જ્યાંહિ હું કરી, ભાળું ત્યાં કદી સુખ;
 એવી આશા મન માહરે, અહીંયાંતો દુઃખ દુઃખ—સૈયર ૦
 લલિત છંદ.

અરર એ પ્રભૂ, હાય હાયરે, નકટ પ્રાણ આ, કાં' ન જાયરે;
 અવદિશા વિભૂ, આવી શું કરી, પુરવ પાપમે, શ્યાં કર્યાહરિ.
 અરર વેરિઆ, તાત* માહરા, દિલ દયા નહીં, રાખી તે જરા;
 પતિ મને બુઢો, સોંપતાં અરે, દિલ નહીં કર્યો, તે વિચારરે.
 અરથ નીજનો, સાધિ દૂર થયો, અરર તાત તું, શત્રુ થેરહયો;
 દિકરિ દુઃખણી, તે કીધી ઘણી, ઉપરી ને દયા, ઉર એતણી.
 અખળ ખાળકી, દીન હું અરે, પરમ દુઃખણી, છૈં હરે હરે;
 કમળ કાયઆ, ખાખ થાયરે, પતિ તણી પીડા, ના ખમાયરે.
 કુંમળિ હું કળી, જાછી છું ખળી, સુઘડ નાર હું, ગૈ દુખેગળી;
 અરર તાત તે, ના વિચાર્યુંરે, અરથ નીજનો, સાધતાં ખરે.
 વસુ વિશેષની, લાલચે કરી, વર કળેડને, દીધી દીકરી;
 ઉર વિચારતે, ને કર્યો જરી, પરમ દુખમાં, નાખી થૈ અરી.
 સહન આ કરું, દુખ દોહડું, મરણ તેથી તો, છે મને ભડું;
 અરર ઇશ્વરા, 'ખૌરિખાવમાં, મરણ માગુ હું, તુંન આપકાં.

નક્ટે જીવડા, જલિદ ખાર જા, તન તજ હવે, પ્રાણ દૂરથા;
નથિ ખમાતી મેં, નાથની પિડા, તનથિ દૂરજા, જલિદ જીવડા.

ઐ ગારા પીડાતા પ્રાણ, હવે હું આ દુઃખ સહન
કરી શકતી નથી, તેથી તું મારું દુઃખમય જોળિયું તજ
દૂરથા.

અરે સર્વ સમર્થ પરમ પ્રભુ! તું પરમ કૃપાળુ છતાં અ-
ખળા નારીને કૃર પિતા આવા કષ્ટ સમુદ્રમાં ઝીકી દેછે
તે સમે તું કૃપાદ્રષ્ટી કેમ કરતો નથી, શુ? અખળા વનિ-
તાનો વિલાપ તારે કાને સંભળાચો નથી, કે હજી કન્યા
વેચનારાઓનો પાપનો ઘડો ભરાચો નથી? •

અરે પાપી પૈસા! મહારા પિતાને ભુલાવનાર તુંજ છે.
અરે જ્ઞાતી શેડીયા ! જ્ઞાતી ભાઈચાને લક્ષ્મિના લાલચુ
કરનાર તમે છો; વાસ્તે મારા પ્રાણ પ્રાશ્વિતનો પોટલો
તમને આપુંછું; હયા અખળાનો ભોગ. તેમ કહી પોતાની
જીભ કરડી મૂઝાભર જમીન દોસ્ત ઘેં ડચકાં ખાતી મરજી
પામે છે, અને તે પડેલા સુડદાને હલાવતી હલાવતી પાસે બે-
ઠલી સહિષ્ણુ અગુરપ્રભા બોલે છે:—

દોહરો.

માત પીતા શત્રૂ ખની, લક્ષ્મિ લેવા મહાય;

ભુટાને દે ખાળકી અંત્ય આ ફળ થાય.

એમ કહી સગા સ્નેહિયોને ખમર આપી પડેલા મુદ્દાન
સ્મશાનમાં લઈ જઈ અગ્નિદાહ આપે છે, ત્યાં ભેગા થએ-
લા આર્યો પ્રત્યે ચતુર પ્રભા કહેછે:—

લલિત હંદ

અરર આર્ય આ, શ્રેષ્ઠ જાતમાં, વણિક બ્રાહ્મણ, કિંચ જ્ઞાતના;
નિજ તણા ગયા, ધર્મ વીસરી, તન પવિત્રતા, રાખિને જરી.
ધરમ પોથીઆ, થોથીઆ કરી, દિકરી વેચતાં, નેં કરે જરી;
નિજ પુત્રીઓ, જન્મતાં તમે, મુલ વધારીને, વેચવા ભમે.
અધિક રાખતાં, ભાવ*આકરે, વસુ વિશેષલે, પેટીઆ ભરે;
દિકરી જન્મતાં રાજા ખો થતાં, ભુખડિ ભાંગવી એ વરાવતાં.
ગરથવાન થૈ, મોજ મારવા, દીકરી વેચવી, કામસારવા;
વાણ રજે સદા, રાખવા ખિસા^૧, દિકરી રૂપ એ, હું બીની ધરિયા.
વસુ વિશેષ લૈ, પેટિએ ભરે, પ્રભુ ન રીઝશે, એ થકી નરે;
શિદ્ધ ખનો તમે, શત્રુ ખાળના, જગત તાતની, છે ખરે મના.
ઇશ તણા અરે, શું કરે ગુના, ગરથ ને રહે, થૈજશે ફના;
દિકરી વિત્ત તે, માંસ x મધ્યરે^૨, અરર એ તજો, યાર સધ્યરે.
વિત્ત^૩ ગલે ભરી, દેવિ દીકરી, વધ કરી જમે, એ ખરા ખરી;

* આકરો=મોઘો. ૧ ખિસા=દોલતથી તર થવું તે, ૨ ગલે=પે-
ટીએ. x મધ્ય=સમ, જેવું.

અરર ચાલ એ, કાં'ન ખૂંજવો, વરણ ઊંચના, આર્ય આ તમે.
 વિત્ત લીધે અરે, વેચી ખાળકી, નકટ લોક તે, કૃર ધાતકી;
 અધમ એ તણા, શ્યામ મૂખડાં, નવ જીવોતમે, આર્ય આ ભલા.
 સજ ખનો શુણી, શૂરભેર સૌ, બુઝવવા બુરો, ચાલ આ ખહુ;
 અટકશે ખરે, કૃર કામ તે, નવ થશે પછી, ધાત આ મરે.
 (રમશાનમાં આવેલા સર્વ માણસો પોતાને મુકામે જાયછે.)

દોહરા.

પુત્રી વિત્ત લેવા થકી, દેખી દુઃખ મોજર;
 કન્યાનું વિક્રય હવે, અટકાવો આવાર.
 પુત્રી વિત્ત લેવા થકી, હાની ગણી હજર;
 કન્યાનું વિક્રય હવે, અટકાવો આ વાર.
 હાય હાયરે, હાય ને, કન્યાનો વેપાર;
 કન્યાનું વિક્રય હવે, અટકાવો આ વાર.
 ભરતખંડ પાપે ભર્યો, અખળા રડે અપાર;
 કન્યાનું વિક્રય હવે, અટકાવો આ વાર.
 ઘણા કરી કંગાળ થ્યા, કન્યાનો વેપાર;
 કન્યાનું વિક્રય હવે, અટકાવો આ વાર.

મુરખ લૈ લે માનની, માંડયાથી વેપાર;
 કન્યાનું વિક્રય હવે, અટકાવો આ વાર.
 સજ્જન જ્ઞાની ચતુર નરે, વાંઢા ફરે હજાર;
 કન્યાનું વિક્રય હવે, અટકાવો આ વાર.
 અભણ બુઢાને મુર્ખનર, દામે પામે નાર;
 કન્યાનું વિક્રય હવે, અટકાવો આ વાર.
 અમળાના દુઃખ દેખીને, આપોકંઈ આધાર;
 કન્યાનું વિક્રય હવે, અટકાવો આ વાર.
 જ્ઞાતિ ચાલ કુચાળ આ, કાઢો કરી વિચાર.
 કન્યાનું વિક્રય હવે, અટકાવો આ વાર.
 દિન હિન અમૃતલાલ એ, દાખે વારંવાર;
 કન્યાનું વિક્રય હવે, અટકાવો આ વાર.

દોહરો — પતિને કોઈ પુત્રદા તણી, ઉપનયો અંગ વિચાર;
પ્રગટ કરી તે પ્રીતથી, છાપી પાડ્યા બહાર.

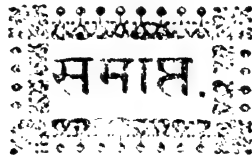
દોહરા.

બુઢાને દઈ બાઝકી, દોડે લેવા દામ;
તે વતલાવાને રચ્યું, લઘુ પુસ્તક આ ટામ.
વર બુઢો મલવાં થકી, કેવાં થાણે કામ;
તે વતલાવાને રચ્યું, લઘુ પુસ્તક આ ટામ.
પતિ પડિણે પ્રેમદા, કરે ઘાત કુરવાન;
તે વતલાવાને રચ્યું, લઘુ પુસ્તક આ ટામ.
કેવાં ફલ દે કષ્ટનાં, કન્યા વિક્રય કામ;
તે વતલાવાને રચ્યું, લઘુ પુસ્તક આ ટામ.
જોતાં વર ઘરડો જનો, યાદ કરે આહાલ;
યથામતી તે કારણે, રચ્યું અમૃતલાલ.

દોહરો — યથા મતી મે મેળવા, કર્યું હિંમતિ વિચાર;
દોષ દાસ દિત દાસના, કરે કો મુસ સદાય.

દોહરો — સગળતે ખાતે સારને, વાંચી વાન તમામ;

ખળ જન ખાતે કોષને, નીલા કરવા કામ.

સાગરના પાણી જેટલું, સુખ સુખ સુખ સુખ
સાગરના પાણી જેટલું, સુખ સુખ સુખ સુખ

આ પુસ્તકના અગાઉથી થએલા ગ્રાહકોના નામ.

— <૦૦૦૦૦૦૦૦> —

સિદ્ધોર.

પ્રત નામ

- ૨૫ મગનલાલ વિ. અંબાશંક
૨ દવે. (વેચવા.)
૧૦ મયાશંકર શ્રુતભાઈ કપો
ળ નીતિવર્ધકના માલેક.
૪ વોરા. પરમાનંદ વીઠ્ઠલ.
૩ પ્રાણજીવન રામજી.
૧ ત્ર. કાળીદાસ અજરામર.
૧ વકીલ. પરબુદાસ.
૧ પટેલ. માધવજી લાલજી.
૧ હગનલાલ ત્રીકમજી.
૧ મેતા. બક્તીદાસ ધારશી.
૧ દોશી. મગનલાલ હેમરાજ.
૧ શેઠ. જમનાદાસ મહાવજી.
૧ મેતા. હીરાચંદ ત્રીકમજી.
૧ શા. લક્ષ્મીચંદ મહેરાજ.
૧ ત્રવાડી. ત્રીકમજી ધનજી.
૧ હરજીવન મહેરાજ.
૧ સલો. કુલચંદ વશરામ.
૧ મહેતા. મગનલાલ રવજી.
ઉમેદવાર.
૧ ભટ. કુલ્લબરામ રણછોડજી.
૧ મુની. નંદલાલ નારણજી.
૧ કુમરદાસ માધવજી.

પ્રત. નામ.

- ૧ દાર. માણકચંદ કીકભાઈ.
૧ દવે. જુહાપાલ ગીંગા.
૧ ભ. છોટમલાનભવાનીશંકર.
૧ શેઠ. જીવરાજ મોનાજી.
૧ વલ્લભદાસ દામોદર.
૧ ભટ. મણીશંકર રામજી.
૧ મે. બાળકશન ખુશાલદાસ.
૧ મેમણ. વલી કાશમ.
૧ પરિખ. ગોપાળજી મુળજી.
૧ નારણદાસ માધવજી. શેઠ
(દાલ મુળાઈ)
૧ ભગવાનલાલ વિ. નારણ-
જી ભટ.
૧ મેમ. તાલગ અમીભાઈ.
૧ મેતા. મગનલાલ ભીમજી.
૧ મેમ. અબદલ અમીભાઈ.
૧ શા. મહેરાજ નેચંદ.
૧ ભટ. હરગોવીંદ નેશંકર.
૧ ભ. કલ્યાણજી ગોપાળજી.
૧ નથુરામ રણછોડજી.
૧ હનુ સરદાર.
૧ મોની. લાલાગોવંદજી.
૧ રા. ભાઈશંકર લક્ષ્મીરામ.

- ૧ મણીમાર નરશી વિ. લલુ.
 ૧ ભટ. મુળશંકર ઘેલાભાઈ-
 ૧ મે. કરચનદાસ પરબુદાસ.
 ૧ ભટ. ત્રીભાવન નારણજી.
 ૧ કું. વલ્લભદાસ વીઠલદાસ.
 ૧ કુંસા. જ્ઞાનકશન ગોરધન.
 ૧ કુંસા. ઓઘવજી કાળા.
 ૧ ભટ. જીવણરામ મહાદેવ.
 ૧ પા. જગજીવન શામજી.
 ૧ રાજગો. જ્ઞેહાલાલ પ્રાગજી.
 ૧ ભ. ગવરીશંકર ભાઈશંકર.
 ૧ લક્ષ્મીશંકર ત્રીભાવનદાસ.
 ૧ પટેલ. વનમાળી તુલશી.
 ૧ જ્ઞેશી. અંબાશંકર બાપુ.
 ૧ રાજગો. મગન કાશીરામ.
 ૧ ખત્રી. માધવજી મનજી.
 ૧ પારેખ. ન્યાત્રચંદ હરજીવન.
 ૧ મહેતા. પરબુ શ્રીકમજી.
 ૧ ભુના. ત્રીભાવન ગોપાળજી.
 ૧ સંઘવી. છબીલ ગીરધર.

લીખડી.

- ૫ પરી. ઓઘડ કુંવરજી રા.
 આ. પે. કારકુન.
 ૨ દેવનંદ. રતનજી. કુંડ કાં
 ૨ પરી. ભગવનલાલ તુળશીદા-
 સ કુંડકાનદાર.
 ૨ ગાંધી. છગનલાલ સંઘજી.
 બુકસેનર.

- ૨ શેઠ માણિકચંદ ખેતા.
 ૧ વજલાલ કુંવરજી ઉમેદવાર.
 ૧ દેવ રેવાશંકર કાશીરામ.
 ૧ ખવાસ તુ ગોવીંદ હજુરી.
 ૧ આચાર્ય મોહન પ્રાણજીવન
 ન. પે. આ.
 ૧ ભટ અંબાશંકર પ્રાણજીવન
 ૧ દેવ ગંગારામ હરજીવન.
 ૧ પટેલ ખીમજી અંબાદજી.
 ૧ માળી પરબુ જીવા.
 ૧ તવાડી પ્રભાશંકર ખોડીદાસ
 ૧ તવાડી મુળજી રણજોડ
 વેપારી.
 ૧ શુક્લ રેવાશંકર દેવનાથ.
 ૧ સંઘવી છગન માનસંગ
 ૧ શા. ત્રીભાવન ઘેતા.
 ૧ શા. ઉજમશી દેવસી.
 ૧ શા. લખમીચંદ મનસુખ.
 ૧ સંઘવી શુભાચસંઘ જસરાજ.
 ૧ રામજી નારણજીવર.
 ૧ જીવા મોતી ટેલ.
 ૧ હરી જ્ઞેહા ટેલર.
 ૧ મગનલાલ બાવ ભાઈ
 ૧ વલ્લભરામ રણજોડ દેવ
 ૧ રા. મણીલાલ વિઘનાથ.
 પાળીયાદ.
 ૫ ખુરા પદમશી.
 ૧ દેવ ઓઘડ ડોસા.

૧ સીવશંકર મોરારજી.

૧ રા. વિદ્યારામ રામજી.

૧ જગજીવન પુરસ્કોતમ.

૧ મણીશંકર જગનનાથ.

૧ માપણી ઝોધડ કસળચંદ

૧ છગનલાલ હરીચંદ.

૧ નારણજી નાનચંદ.

૧ તુળસી લવજી.

૧ સંતોકરામ જીગલદાસ.

૧ દરબાર દાના જીવા.

૧ તુળસી મોરાર.

૧ ખીમચંદ લવજી.

૧ વીરજી કાળીદાસ.

લીલીયા.

૨ હરજીવન ડાયા દીવાની કોર્ટ
ના વકીલ.

૨ કાળીદાસ રતનશી

૨ નુરબાઈ હાલાબાઈ

૧ પટેલ જલદવજી લી.ફાજદાર

૧ પોરા જમનાદાસ હરજીવન

૧ ભગવાન કડવા

૧ પારખ લખમીચંદ જીવા

૧ જોખ અબરામ નાનજી

૧ જોખ રતનશી નાનજી

૧ જોખ રૂપશી હરજી.

૧ જોખ દામા માધવજી.

૧ ભટ્ટ જટારીશંકર નાનજી

ખોટાદ.

૧૫ મણીયાર છગનલાલ આ-
ણદજી ઈં માફતીયા.

ભાવનગર.

૨ મણીયાર લલુવા. આણું-
દજી.

૧ શા. ડાહ્યાલાલ આત્મારામ.

૧ ભાવસાર નથુભુરાભાઈ

૧ પારખ જમનાદાસ કુખેરદાસ

૧ વીપ્ર ગીરધર શીવશંકર

૧ મેતા અમરેતલાલ અપુરભુજ

૧ પટેલ દુલ્લભજી હરજી

સોનગઢ.

૧ અમરજી માધવજી ઈં મા-
રતર.

૧ હરીચંદ અમીચંદ આસીરં.

૧ મોરી વીઠ્ઠલ હરજી

૧ સુખડીયા મગન ખેચર

૧ કરવત હરજીવન દયાળ

૧ આણુંદજી લખમીચંદ.

૧ ભાઈશંકર વેલજી

ધોળા.

૩ મેમણ અમી જમાલ

૩ ભટ્ટ ગવરીશંકર કાળીદાસ

૧ મેમણ મામદ ખાવા.

વાંકાવેર

૧ શુક્લ નથુરામ શુંદરજી

- ੧ ਸੰਘੀ ਹਰਅਚੰਦ ਸ਼ਾਮਚੰਦ
 ੧ ਸੰਘੀ ਮਗਨਲਾਲ ਸ਼ੀਵਲਾਲ
 ਲੋਨਪੜੇ.
 ੧ ਘੋਸ਼ ਹਮਨ ਮੁਘਲ
 ੧ ਸ਼ਾ. ਰਾਮਿਧਨ ਗੋਰਧਨ
 ੧ ਮੇਰਾ ਅਗਵਨਲਾਲ ਸੁੰਦਰਲ

- ਰਾਨਕੋਟ.
 ੨ ਕਲੀਆ ਵੀਰਲ ਲਾਧਾ
 ਉਮਰਾਯਾ.
 ੨ ਮੇਰਾ ਨੰਦਲਾਲ ਵਿ. ਪਰਮਾਨੰਦ
 ਵਾਧੀ.
 ੧ ਮੇਮਲ ਕਰੀਮ ਨਥੂ.

જાહેર ખખર.

જે સંજ્ઞાનોને "વૃદ્ધપતિ વેદનાનું" પુસ્તક જો-
 ણે તેઓને સિદ્ધાર્થમાં કપોળની ધર્મશાળા પાસે
 મારા ઘર આગળ રોકડી કીંમતે મળશે, અગર ક-
 પોળનીતિ વર્ધકના માલિક મયાશંકર ઝુંઝાભાઈ આ-
 ગળથીપણ રોકડી કીંમતે મળશે. પરગામથી મંગા-
 વનારને ટપાલ ખરચનો અર્ધાઆનો વધારે પડશે.
 સામગ્રી પ્રતો ખરીદ કરનારને કીંદાયતથી આપવા-
 માં આવશે.

કરજદુઃખ દર્પણ—એ નામનું કહણારસથી ભરે-
 લું પુસ્તક થોડા માસમાં તૈયાર કરી ખજાર પાડવા-
 નું છે. તે પુસ્તકનો ઉપલક્ષ સાર કપોળનીતિ વર્ધક
 નામના ચોપાનિયામાં આ નવા વર્ધથી પૃથક પૃ-
 થક દાખલ કરી સંજ્ઞાનોને જણાવવામાં આવશે.
 જેઓ જાહેરખાનોને એ પુસ્તકના ગ્રાહક થવાની
 ઇચ્છા હોય તેઓએ નીચે સહી કરનારને લખવું.
 નોટપેડ કાગળ લેવામાં આવશે નહીં.

આ પુસ્તકની કીંમત અંચે વધારે હકીકત તૈયાર
 થયાબાદ હેન્ડખર્ચથી જાહેર કરવામાં આવશે.

તાબેદાર સેવક.

અમૃતલાલવિવક્ષભદ્રાસ ગાંધી "સિદ્ધાર્થ"

